

ЗЛАТНИЯТ ВЕК ПРИ СИМЕОН

Изготвил: Светослав Ангелов

Вкрая на IX и първите десетилетия на X век България изживява изключителен културен подем, който дава основание на историците да нарекат този период Златен век на българската култура.

Предпоставките за него се появяват още в предходните години при управлението на княз Борис I. Именно той, с покръстването и със спасяването на делото на Св. св. Кирил и Методий, поставя основите на бъдещото културно развитие.



Със съдействието на българския владетел, учениците на светите братя Климент и Наум създават книжовните школи в Охрид и Плиска и започват обучението на голям брой последователи, готови да продължат делото им. Пак той налага решението на Преславския събор от 893 година, с което обявява славянския език за официален държавен и църковен език.





Последната и най-важна предпоставка за културния разцвет на страната е свързана със сина на Борис I Симеон. В негово лице България се сдобива не само с блестящ военачалник и добър дипломат, но и с изявен покровител и деец на културата. Цар Симеон продължава да подпомага всячески дейността на Климент Охридски и Наум Мизийски. Те, от своя страна, се трудят неуморно. Ето какво пише за Климент в неговото житие от Теофилакт Охридски:

„Ние никога не го видяхме без работа...или деца учеше...или се предаваше на молитва...или пък се занимаваше с четене и писане на книги...За всички празници той състави слова прости и ясни, които бяха достъпни и за най-необразования българин.“

Един от най-изявените автори от онова време е Константин Преславски. Неговото основно произведение „Учително евангелие“ се състои от две поетични творби – „Проглас към Евангелието“ и „Азбучна молитва“, нравоучителни беседи, в които се изяснявали основите на християнската вяра и морал, както и краткия исторически труд „Историкии“.





Друг известен книжовник от Симеоновия кръг е Йоан Екзарх. Неговият „Шестоднев“ е писан на основата на по-стари византийски съчинения, представящи създаването на света за шест дни. „Шестоднев“ дава енциклопедични сведения за животинския свят, човешкото тяло, Земята и др. В него са вмъкнати и редица оригинални моменти, които съдържат и информация за българската история.

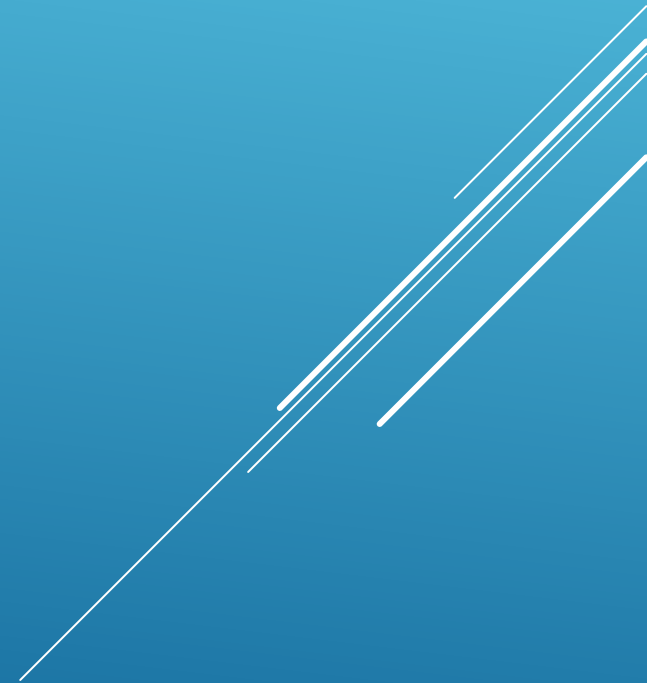


Напълно оригинално е съчинението „За буквите“ на друг забележителен творец – Черноризец Храбър. В него, в полемичен тон, авторът защитава правото на българите да имат своя азбука и да творят на собствената си писменост. Той използва аргументи от историческо и филологическо естество, а проявената ерудиция и голяма начетеност кара някои учени да предположат, че зад този псевдоним стои самият български владетел.

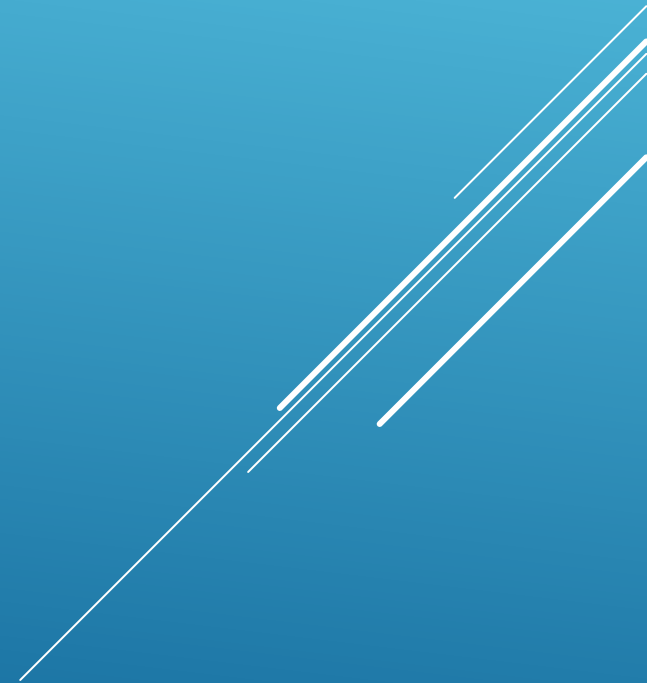




Цар Симеон не просто подпомага дейността на българските книжовници, а се включва активно в нея като творец. Получил високо образование във византийската столица, в небезизвестната Магнаурска школа, още като младеж той силно впечатлил съвременниците си, които започнали да го наричат „полугрък“ (на гръцки „хемиаргос“), заради безспорната му начетеност.



След като застава на българския трон, цар Симеон съставя няколко сборника с енциклопедично съдържание, известни като „Симеонови сборници“. Лично подбира и превежда някои от словата на византийския богослов Св. Йоан Златоуст. До нас са достигнали имената и на други български книжовници, творили през онази златна епоха: Черноризец Докс (брат на княз Борис I), Тудор Доксов, Презвитер Григорий Мних и др.



При управлението на цар Симеон е преведена и създадена богата книжнина, предназначена както за високообразовани хора, така и за простолюдието. В нея присъстват произведения, написани на висок стил, с информация от всички аспекти на тогавашния живот – история, богословие, география, животински свят, природа.

